

Hvis man interesserer sig for sten, er det oplagt at udvide et besøg i Corselitze skovene til en tur ned til stranden ved Pomlenakke. Her findes store og små, runde og kantede, røde og grå. Der er sten i alle afskygninger, og rigtig mange af de såkaldte ledeblokke. Ledeblokke er en fælles betegnelse, der bruges af geologer om de sten og blokke, der har et karakteristisk udseende og så begrænset en udbredelse, at de med rimelighed kan stedfæstes. Tilstedeværelsen af diverse ledeblokke ved vore hjemlige strande, kan således give os et fingerpeg om, hvorfra de gletschere der har overskredet Danmark i istiden er kommet.

Gletscher fra Mellemsverige

Stenene på stranden kommer alle fra klinten, hvor havet til stadighed gnaver sig ind, hvorved den skrider og falder sammen. Bagefter vaskes leret væk, så kun stenene ligger tilbage.

Klinten består overvejende af gråt moræneler, der er afsat i forbindelse med, at en gletscher for godt 20.000 – 23.000 år siden gled ned over Danmark fra Mellemsverige.

Gletscheren fortsatte helt frem til Hovedopholdslinien i Jylland.

Hovedopholdslinien kan følges fra Bovbjerg ved Vestkysten ind til Viborg, hvor den slår et skarpt knæk sydover til Padborg ved den dansk/tyske grænse. I store træk kan man sige, at dér hvor gletscheren dækkede landjorden, blev der afsat moræneler, medens der på de isfri områder blev afsat smeltevandssand.

Foto: Storstrøms Amt.

Klinten ved Pomlenakke.

Gletscher fra Østersøområdet

På de steder, hvor klinten er knapt så tilskredet, kan man ane en farveforskel i moræneleret. Den grålige synes at ligge nederst, medens den rødlig ligger øverst. Det rødlig moræneler er efter alt at dømme afsat af et senere gletscherfremstød, der kom ind over området fra Østersøen. Altså fra en noget anden retning end det tidligere fra Mellemsverige. Somme tider kan geologer se tydelige forskelle i morænelerets sten- og bjergartsindhold, der så bruges som tegn på, at aflejringen er afsat under to separate gletscherfremstød. I tilfældet med

moræneleret ved Pomlenakke afslører sten- og bjergartsindholdet mange ledeblokke fra det mellem-svenske område i det grå moræneler, mens det røde moræneler er forholdsvis rigt på de såkaldte porfyrer fra Østersøområdet.

Prøv selv at gå på jagt efter sten med særlige karakteristiske kendetegn. Porfyrerne er let genkendelige, idet de har større mineralkorn i en finere og ofte ensfarvet grundmasse. Ret beset minder porfyrer om chokolade med mandelstykker i.

Foto: Storstrøms Amt.

Af og til kan man ane en farveforskel i klintens moræneler. Det øverste synes rødligt, medens det nederste er gråt. Moræneleret er afsat af to forskellige gletscherfremstød i løbet af sidste istid.

Pomlenakke og Hesnæs Klint og kampesten

Går man på stranden mellem Pomlenakke og Hesnæs, ser det næsten ud som om skoven hele tiden vælter ud over den stejle kystklint. Mange steder ligger de store bøgetræer og gør det noget ufremkommeligt at gå langs stranden.

På steder hvor klinten har friske skredflader, kan man se hvad det bagvedliggende landskab er opbygget af. Klinten gemmer hovedsageligt på tykke lag af moræneler, medens der hist og her ses sandlag og mindre lag af såkaldt issøler. Det er svært at se grænserne mellem lagene, for de er presset helt sammen og ind imellem hinanden.

Til gengæld er stranden nærmest oversået med flotte sten og blokke, der tilsammen kan fortælle lidt om, hvilke gletsjere, der fragtede dem til landet.

Hvor:

Pomlenakke ligger på østsiden af Falster omkring 10 kilometer sydøst for Stubbekøbing

Koordinater:

54.810492
12.127013

Find flere steder på:
www.geus.dk/naturperler

GEUS

www.geus.dk

Tekst:

Geolog, naturvejleder Tove Stockmarr